

LsN Veli-Pekka Hautamäki
Demokratia- ja julkisoikeusosasto
Oikeusministeriö

LAUSUNTO

4.5.2021

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Euroopan unioniin saapuvien tai sieltä poistuvien käteisvarojen valvonnasta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 23/2021 vp)

Hallintovaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä lausunnon otsikossa mainitussa asiassa. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Euroopan unioniin saapuvien tai sieltä poistuvien käteisvarojen valvonnasta. Lisäksi muutettaisiin rikoslain maahantuontiin ja maastavientiin liittyviä rikoksia koskevaa lukua ja rahanpesun selvittelykeskuksesta annettua lakia. Lailla täydennettäisiin ja täsmennettäisiin Euroopan unioniin saapuvien tai sieltä poistuvien käteisvarojen valvontaa koskevaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta. Esityksessä ehdotetaan myös, että laki Euroopan yhteisön rajan yli kuljetettavan käteisrahan valvonnasta kumottaisiin.

Oikeusministeriö on 14.1.2021 antanut esitysluonnoksesta valtiovarainministeriölle lausunnon (VN/787/2020-VM-4). Lausunnossaan oikeusministeriö kiinnitti huomiota henkilötietojen suojaan, sekä esitti 1. lakiehdotukseen liittyen useita pykäläkohtaisia kommentteja. Nämä kommentit koskivat mm. viranomaiselle kaavaillun määräyksenantovallan perusteluja perustuslain 80 §:n 2 momentin kannalta, hallintolain noudattamisen huomioimista, tarkastuksiin liittyvien toimivaltuuksien täsmällisyyttä, käteisvarojen ilmoittamisrikkomukseen liittyvän rangaistavuuden sääntelyä, hallinnollisesta sanktiosta (virhemaksu) säätämistä, sekä muutoksenhakusääntelyä.

Oikeusministeriön em. lausunnossa mainitut seikat on lausuttavana olevassa hallituksen esityksessä oikeusministeriön arvion mukaan otettu varsinkin säännösten sisällössä huomioon. Esityksen perustelujen osalta oikeusministeriö pitää kuitenkin edelleen perusteltuna todeta, että sääntely-yhteydessä on huomionarvoista myös se, että kyse on keskeisesti EU-sääntelyn varaan rakentuvasta sääntelystä. Perusoikeuslottuvuuden osalta edellä mainittu merkitsee sitä, että kansallisen perustuslain perusoikeuksien arvioinnin osalta myös EU:n perusoikeuskirjalla (2000/C 364/01) on arvioinnissa relevanssia. Perusoikeuskirjan tarjoama suojan taso tulee ottaa lähtökohdaksi aina silloin, kun perusoikeuksia arvioidaan EU-oikeuteen liittyvissä asioissa, toisin sanoen asioissa, joihin EU-oikeus soveltuu. Perusoikeuskirjan määräykset tulee ottaa huomioon valmisteltaessa sekä EU:n omaa lainsäädäntöä että laadittaessa EU-säädöksen täytäntöönpanon edellyttämää kansallista sääntelyä ja muuta kansallista sääntelyä, jolla on liityntä EU-oikeuteen.